

เส้นทางสู่ Decarbonization ร่วมด้วยช่วยกันเพื่อชุมชนอย่างยั่งยืน

โดย จันทนา เบญจทรัพย์ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ พอช.

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ประเด็นการนำเสนอ

แนะนำสถาบันพัฒนา
องค์กรชุมชน (พอช.)

ถอดรหัส พอช. กับ
กระบวนการ
Decarbonization

ประสบการณ์จาก
ชุมชน

ความท้าทายและ
ประเด็นชวนคิด

แนะนำสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.)

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.)
จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกา
เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม พ.ศ. 2543
เป็นองค์การมหาชน

โดยการยุบรวมกองทุน 2 กองทุน
รวมเงินทุนประเดิม 2,899 ล้านบาท

สำนักงานพัฒนา
ชุมชนเมือง (พชม.)
2,156 ล้านบาท

สำนักงานกองทุน
พัฒนาชนบท (สพช.)
743 ล้านบาท

วิสัยทัศน์ ปี 2579

"ชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง เต็มพื้นที่ประเทศไทย"

ภารกิจตามหน้าที่ ลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความมั่นคงของมนุษย์ สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

1 ส่งเสริมความเข้มแข็งองค์กร
ชุมชนและเครือข่าย พัฒนาที่อยู่อาศัย
ชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกใน
ชุมชน โดยยึดหลักการพัฒนาแบบองค์
รวมและสมาชิกมีส่วนร่วม

2 ให้ความช่วยเหลือด้านการเงิน สินเชื่อ

3 เชื่อมโยงเครือข่ายองค์กรชุมชน

4 ประสานความร่วมมือพหุภาคี

ภารกิจตามนโยบาย
และกฎหมาย

การพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย
ในเมืองและชนบท

1

2

พ.ร.บ สภาองค์กรชุมชน : ส่งเสริมและสนับสนุน
การจัดตั้งและพัฒนาสภาองค์กรชุมชนตำบล

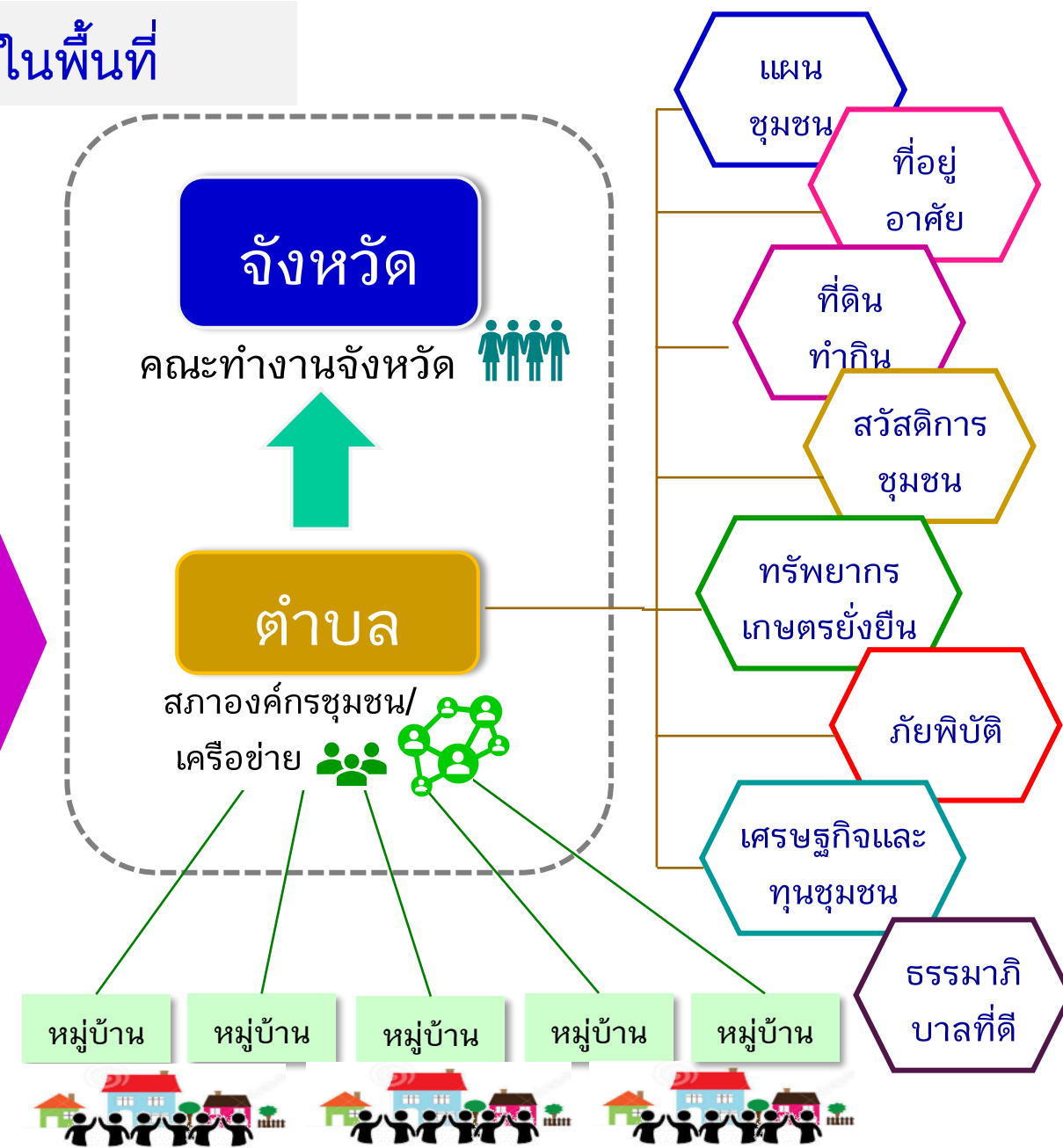
แนวทางการสนับสนุนการทำงานขององค์กรชุมชนในพื้นที่

1 สนับสนุนให้ชุมชน
ท้องถิ่นเป็นผู้มีบทบาท
หลัก (Key actors) ใน
การวางแผนและดำเนินการ
ภายใต้การสนับสนุนความ
ร่วมมือกับ อปท. และ
หน่วยงาน ภาควิ
ทุกภาคส่วน

2 ขบวนการชุมชน
มีบทบาทสำคัญในการ
วางแผนพัฒนาเพื่อ
แก้ไขปัญหาของตนเอง
(Demand driven)
ด้วยทรัพยากรที่มีใน
ท้องถิ่น ร่วมกับ
ภาคีพัฒนา

3 วางแผนพัฒนาในพื้นที่
เป้าหมายให้เต็มพื้นที่
ทั่วประเทศ (Nationwide
development process)
โดยเชื่อมโยงชุมชน ท้องที่
ท้องถิ่น หน่วยงานและ
ประชาสังคม

4 จัดกระบวนการ
พัฒนาองค์กรชุมชน
(Community organizing)
ในรูปแบบต่าง ๆ โดย
จัดสรรและกระจาย
งบประมาณให้องค์กร
ชุมชนบริหารจัดการด้วย
ตนเอง

เปลี่ยนจาก “ผู้รับการพัฒนา” เป็น “พลังในการพัฒนา” โดยใช้พลังขององค์กรชุมชน
เครือข่าย และกลไกการพัฒนาในท้องถิ่น

พอช. มุ่งสร้างชุมชนเข้มแข็ง

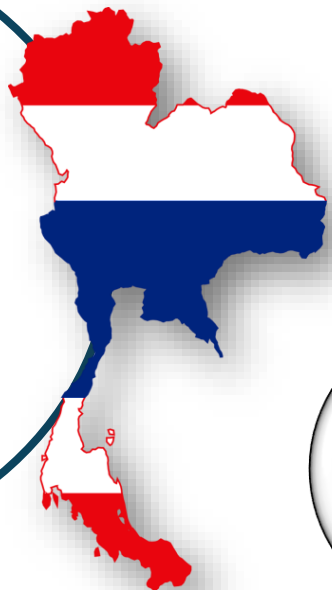
ด้วยพลังองค์กรชุมชนและ ประชาสังคม

การขับเคลื่อนงาน

พัฒนา

ใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง

ระดับ
ตำบล/
เมือง

เป็นพื้นที่ปฏิบัติการของชุมชน มีเป้าหมายตำบลจัดการตนเอง สามารถกำหนดทิศทางและแผนการพัฒนาของชุมชนท้องถิ่น โดยกระบวนการมีส่วนร่วมจากคนในพื้นที่ สร้างพื้นที่รูปธรรมยกระดับสู่การเปลี่ยนแปลงในประเด็นต่าง ๆ เช่น **ที่อยู่อาศัย เศรษฐกิจและทุนชุมชน สวัสดิการชุมชน** เป็นต้น

ระดับ
จังหวัด

เป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างและจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาชุมชนท้องถิ่นเชื่อมโยงสู่แผนยุทธศาสตร์จังหวัด เป็นพื้นที่สำคัญในการเชื่อมโยงงานชุมชนทั้งเชิงพื้นที่และเชิงประเด็น มองภาพรวมงบประมาณและเนื้อหาในจังหวัดนั้น ๆ

ระดับกลุ่ม
จังหวัด

เป็นเวทีเชื่อมโยงชุมชนของแต่ละจังหวัด ทั้งงานเชิงประเด็น เชิงพื้นที่ เชิงภูมินิเวศน์ เพื่อสร้างการเรียนรู้ระหว่างกันและเชื่อมโยงขบวนการ สร้างพลังให้เกิดขึ้น มีความสามารถในการต่อรองและเชื่อมโยงทรัพยากรกับภายนอก

ระดับภาค

เป็นพื้นที่เชื่อมโยงเครือข่ายและขบวนองค์กรชุมชนทั้งเชิงพื้นที่และเชิงประเด็นงานพัฒนาพัฒนากลไกการทำงาน และสร้างพื้นที่กลางของชุมชนท้องถิ่นในระดับตำบล จังหวัด และกลุ่มจังหวัด ประสานความร่วมมือการทำงานร่วมกับหน่วยงานภาคีพัฒนา พัฒนาและสร้างรูปธรรมโดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง สร้างทีมทำงานร่วม(ผู้นำชุมชนและผู้นำปฏิบัติงาน) สนับสนุนและติดตามความคืบหน้าและสนับสนุนงบประมาณ

ถอดรหัส พอช.กับกระบวนการ Decarbonization

พอช. กับกระบวนการ Decarbonization

พอช. - CODI

เริ่มต้นจากการ
ทำความเข้าใจ

Decarbonization

กระบวนการลดระดับการปล่อยก๊าซคาร์บอน
ที่เกิดจากกิจกรรมของมนุษย์

ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ (Climate Change)
หรือ ภาวะโลกร้อน (Global Warming)

ความคาดหวัง

1. แนวทาง

การลดการปล่อยก๊าซ
คาร์บอนไดออกไซด์ (CO2)

2. เครื่องมือวัด

เพื่อการใช้พลังงานอย่างมี
ประสิทธิภาพ

3. แพลตฟอร์ม

การบริหารจัดการคาร์บอน
แบบอัตโนมัติ

กำหนดเป้าหมาย

การลดการปล่อยคาร์บอน

ติดตาม

การเกิดคาร์บอนฟุตพริ้นท์ได้
รายวัน รายเดือน รายปี

ชุมชน
เกิดความยั่งยืน
อย่างแท้จริง

คำถาม???

พอช. เกี่ยวข้องกับกระบวนการ Decarbonization นี้แบบไหน อย่างไร

6 วิธีทั่วโลก ช่วยกันลดคาร์บอน

1. ประหยัดพลังงาน
เช่น เปลี่ยนหลอดไฟเป็น
แบบประหยัดพลังงาน
ถอดปลั๊ก ปิดไฟเมื่อไม่ใช้งาน

**2. เลือกใช้พลังงาน
หมุนเวียน**
เช่น พลังงานแสงอาทิตย์ ลม

3. เปลี่ยนวิธีการเดินทาง
ใช้รถสาธารณะ เดิน ปั่นจักรยาน
แทนการใช้รถยนต์ส่วนตัว

4. รีไซเคิลขยะ
เลือกใช้วัสดุที่นำกลับมาใช้ซ้ำได้
ลดใช้กล่องโฟม แก้วพลาสติก

5. ปลูกต้นไม้
ต้นไม้ดูดซับคาร์บอน และช่วย
ทำให้อุณหภูมิโดยรวมลดลง

6. บริโภคเนื้อสัตว์
เพราะการปศุสัตว์ ต้นเหตุของการ
ปล่อยก๊าซเรือนกระจกในระดับสูง

ที่มา : สำนักข่าวสิ่งแวดล้อม

สานพลัง สร้างนวัตกรรม สืบสานสุข

ที่มา : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.)

ที่มา : โครงการลดก๊าซเรือนกระจกภาคสมัครใจตามมาตรฐานของประเทศไทย หรือ Thailand Voluntary Emission Reduction Program (T-VER)

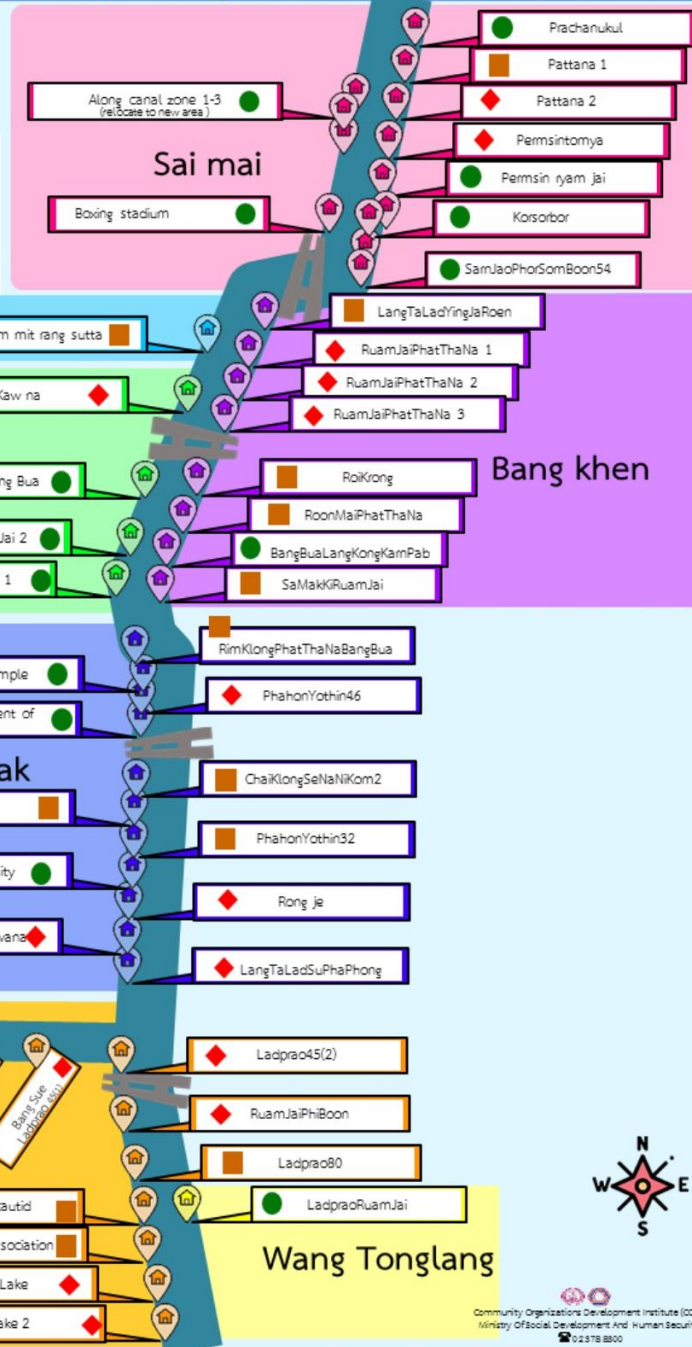
ประสบการณ์จากชุมชน

Map of community along the Lad - Proa canal

Total 7 districts,
50 communities
24.5 km.

- complete
- On going
- ◆ No construction

Lad Prao Canal's Housing Development Project

50 communities 7 districts 7,069 households

- Sai mai district 10 communities 1,454 households
- Do muang district 1 communities 370 households
- Lak si district 5 communities 987 households
- Bangkhen district 8 communities 1,469 households
- Chatuchak district 11 communities 1,283 households
- Huay Kwang district 14 communities 1,453 households
- Wang Tonglang district 1 communities 53 households

35 communities (41 Projects)
have been implemented
In total **3,536 Households**
(50% of total household along the canal)

Construction completed
3,091 household
(43.73 % of total household)

Under construction
209 households
(2.96% of the total household)

Prepare for construction
236 households
(3.34% of the total household)

Lad Prao Canal's Housing Development Project

Lad Prao Canal's Housing Development Project

Runemai Phattana Community, Bang Khan District, Bangkok

Community Organizations Development Institute (Public Organization) : CODI
Ministry of Social Development & Human Security

Lad Prao Canal's Housing Development Project

Sarn Chaopor Somboon Community, Saimai District, Bangkok

Community Organizations Development Institute (Public Organization) : CODI
Ministry of Social Development & Human Security

คลองแม่ข่า + 3 ลำน้ำสาขา
21 ชุมชน
2,169 หลังคาเรือน
4,361 คน

โอกาสในการพัฒนาพื้นที่ริมคลองแม่ข่า

โดยแนวคิด ฐานการพัฒนาภูมิทัศน์ - การจัดการน้ำ
พร้อมกับที่อยู่อาศัย - และสาธารณูปโภคเมือง

การพัฒนาคลองแม่ข่าสัมพันธ์โดยตรงต่อการสร้างความเปลี่ยนแปลงระยะต้นเมือง สำหรับเมือง
เชียงใหม่การวางผังพัฒนาจำเป็นต้องเข้าใจความสัมพันธ์ของพื้นที่ในมิติต่างๆไม่เพียงปัญหา
น้ำเสียแต่รวมถึงที่อยู่อาศัยโบราณสถานสิ่งแวดล้อมระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน
ในระดับเมืองเพื่อการดำเนินการอย่างเป็นเอกภาพจำเป็นต้องมีการจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาที่
นที่โดยอาศัยความรู้ความเข้าใจจากผู้เชี่ยวชาญในหลากหลายสาขาวิชา รวมถึงความคิดเห็นจาก
กลุ่มคนหลากหลายเพื่อกำหนดทิศทางพัฒนามาพื้นที่คลองที่จะส่งผลต่อความเปลี่ยนแปลง
ระดับเมืองต่อไป

สร้างระบบบำบัดน้ำเสียระดับย่าน

การจัดการน้ำ

เพิ่มประสิทธิภาพการระบาย
น้ำฝนระดับเมือง

ยกระดับระบบจัดการน้ำเสียเมือง
แก้ปัญหาการปล่อยน้ำเสียลงคลอง

แก้ปัญหาที่อยู่อาศัย
1,800 หลังคาเรือน

การจัดการ ที่อยู่อาศัย

พัฒนาคุณภาพชีวิต
สร้างความเข้มแข็งชุมชน

เกิดเส้นทางสัญจรทางเลือก
ยาว 4.7 กม. รอบเมืองเก่า
เชื่อมโยงพื้นที่ 7.2 ตร.กม.

การจัดการ สิ่งแวดล้อม

เกิดพื้นที่สาธารณะสีเขียว
ขนาด 120 ไร่

สร้างโอกาสทางเศรษฐกิจมูลค่า
มากกว่า 1,000 ล้านบาท/ปี

การจัดการ เศรษฐกิจชุมชน

เชื่อมย่านเศรษฐกิจ
สร้างโอกาสให้กับ Start Up
มากกว่า 500 โครงการ

เกิดภาพจำใหม่ กับเมืองเชียงใหม่

การจัดการ โบราณสถาน และวัฒนธรรม

ฟื้นฟูโบราณสถาน
กำแพงเมืองชั้นนอก
ระยะรวม 2.5 กม.

อนาคตคลองแม่ข่า : สะพานเชื่อมเชียงใหม่

FUTURE OF MAEKHA : BRIDGE OF POSSIBILITIES TO CREATE NEW CHIANGMAI

เชื่อมคน วัฒนธรรม ธรรมชาติ | เชื่อมอดีต ปัจจุบัน อนาคต | เชื่อมโอกาสเมืองและผู้คน

เปลี่ยน
แม่ข่า

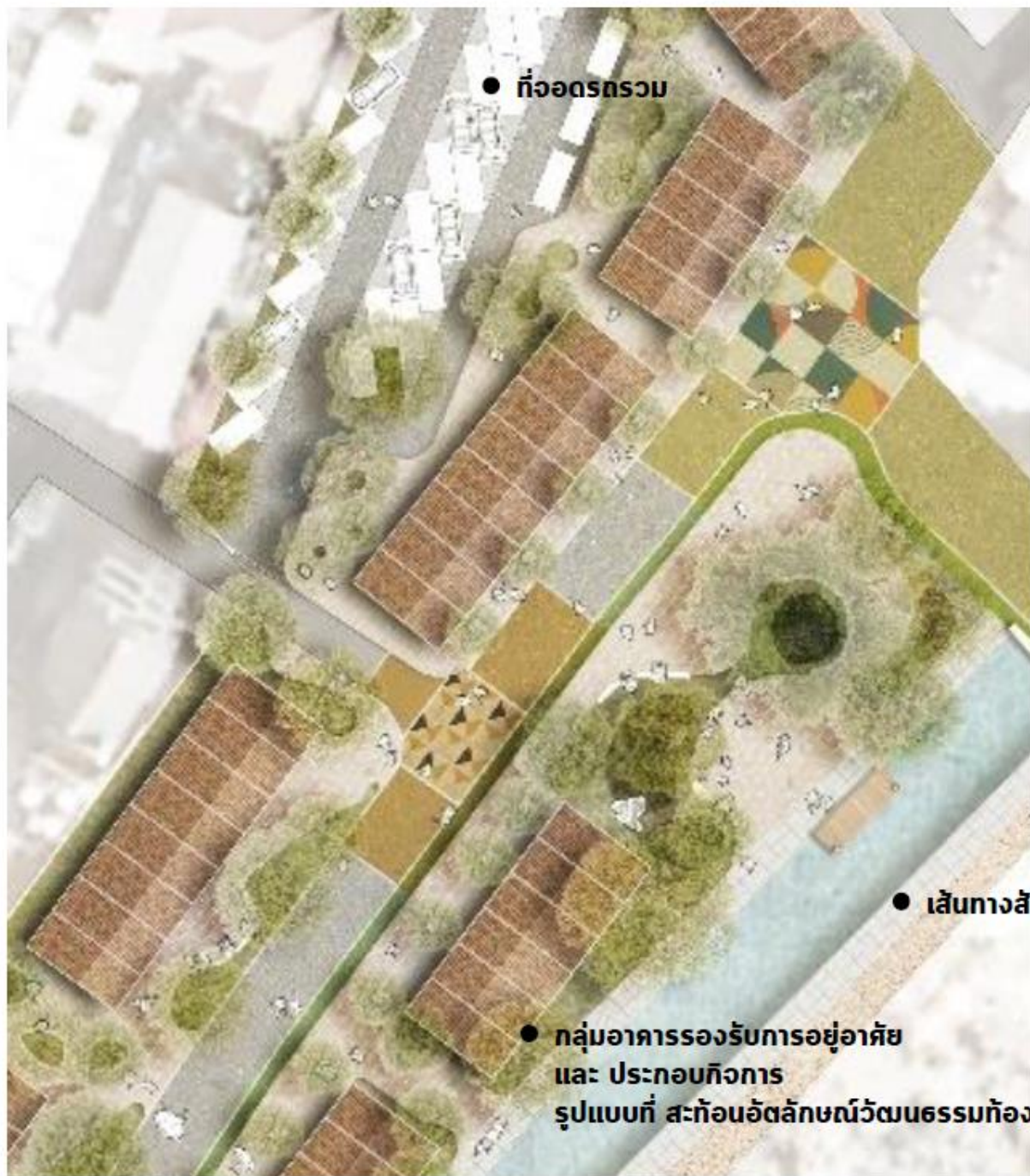
เปลี่ยน
เชียงใหม่

MASTER PLAN
ผังแม่บทการพัฒนา

กระบวนการคืนข้อมูล 23 ชุมชน ร่วมกับ พมจ., พอช. เทศบาล, ทีมสถาปนิก

ย่านถนนส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน

106 หลังคาเรือน

ย่านกลุ่มบ้านริมโบราณสถาน

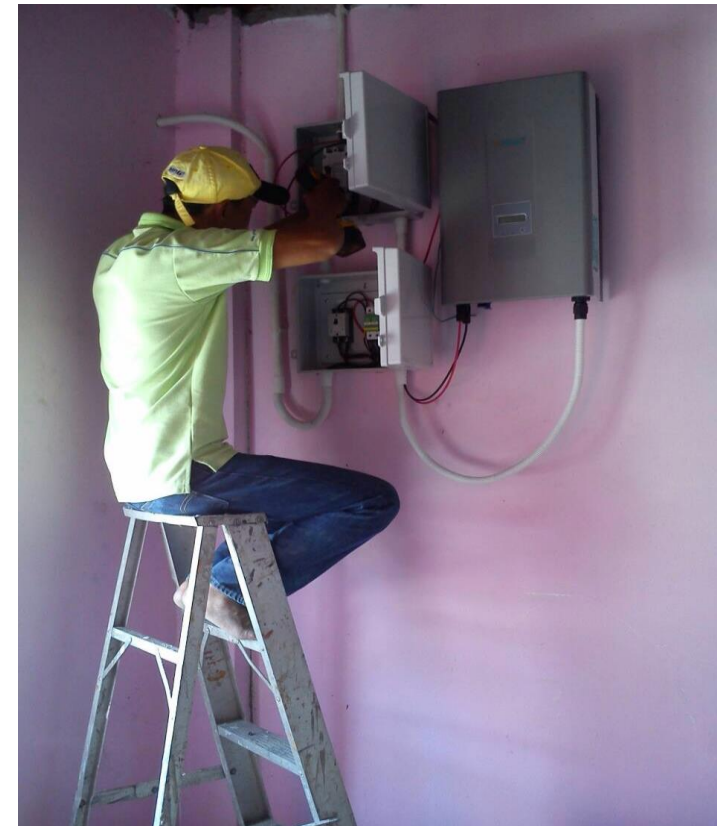
70 หลังคาเรือน

Before

After

การติดตั้งแผงโซลาร์เซลล์ (Solar Rooftop) ในโครงการบ้านมั่นคงนำร่อง 4 พื้นที่

1. สหกรณ์เคหสถานเพื่อที่อยู่อาศัยบางบัวเชิงสะพานไม้ 1
2. สหกรณ์เคหสถานพัฒนาแพรक्षाใหม่
3. สหกรณ์บ้านมั่นคงบางพลีน้อย
4. สหกรณ์ร่วมใจพัฒนาแหลมฟ้าผ่า

สหกรณ์บ้านมั่นคงบางพลีน้อย จำกัด

สหกรณ์บ้านมั่นคงบางพลีน้อย จำกัด มีสมาชิกทั้งหมด 125 ครอบครัว ติดตั้งโซล่าเซลล์ทั้งหมด 14 จุด จุดละ 180,000 บาท ($14 \times 180,000 = 2,520,000$)

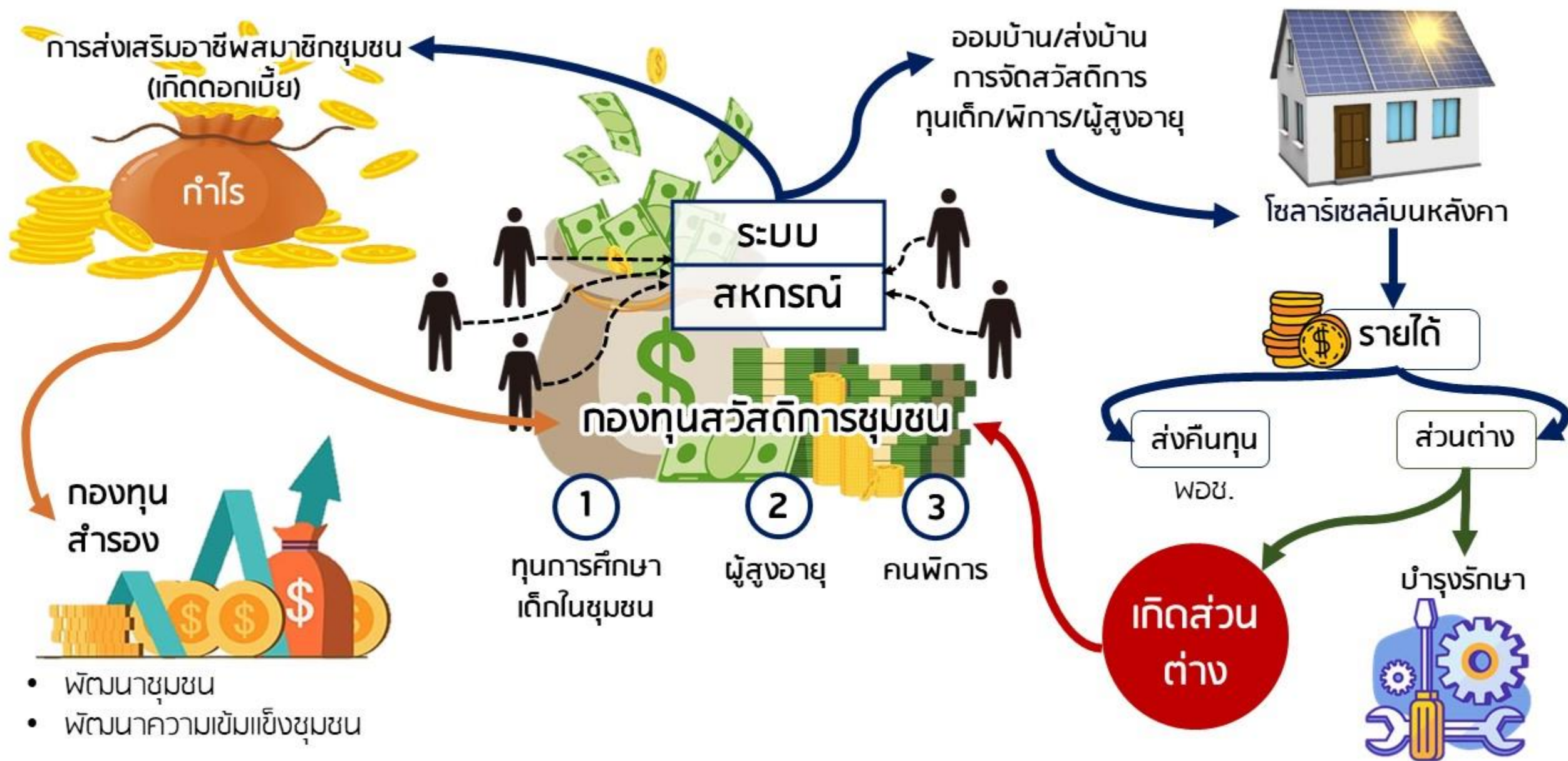

สหกรณ์เคหสถานบางบัวเชิงสะพานไม้ 1 จำกัด

สหกรณ์เคหสถานบางบัวเชิงสะพานไม้ 1 จำกัด มีสมาชิกทั้งหมด 106 คน ครัวเรือน ติดตั้งโซลาร์เซลล์ทั้งหมด 4 จุด จุดละ 180,000 บาท ($4 \times 180,000 = 720,000$)

โมเดล การสร้างชุมชนเข้มแข็งด้วยโซลาร์เซลล์บนหลังคา (Solar Rooftop)

โครงการบ้านมั่นคงเมือง กลุ่มออมทรัพย์ชุมชนบ้านด่านภาษี ตำบลวัดประดู่ อำเภอเมืองฯ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

สภาพ **ปัญหา** ในชุมชน

ปัญหา **การจราจร** ใน
พื้นที่ถนนในชุมชน

ถนนหลักภายในชุมชนมีความกว้าง
เพียง 4 เมตร แต่มีการจอดรถบน
ถนน ทำให้เกิดขวาง เมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน

ปัญหา **ขยะ**:

ใต้ถุนบ้านบริเวณพื้นที่
อยู่อาศัยริมแม่น้ำ

ชุมชนไม่มีจุดรวมทิ้งขยะและไม่มีการจัดการขยะ
ไม่มีรถจากหน่วยงานรัฐเข้ามาเก็บขยะได้
เนื่องจากถนนเข้าชุมชนแคบ

ปัญหา **การจัดการน้ำเสีย**

พื้นที่บริเวณชุมชนเป็นพื้นที่ริมน้ำ จะมีปัญหาเรื่อง
การจัดการน้ำของชุมชน

การจราจร ในพื้นที่ถนนในชุมชน

การจัดการขยะโดยชุมชน

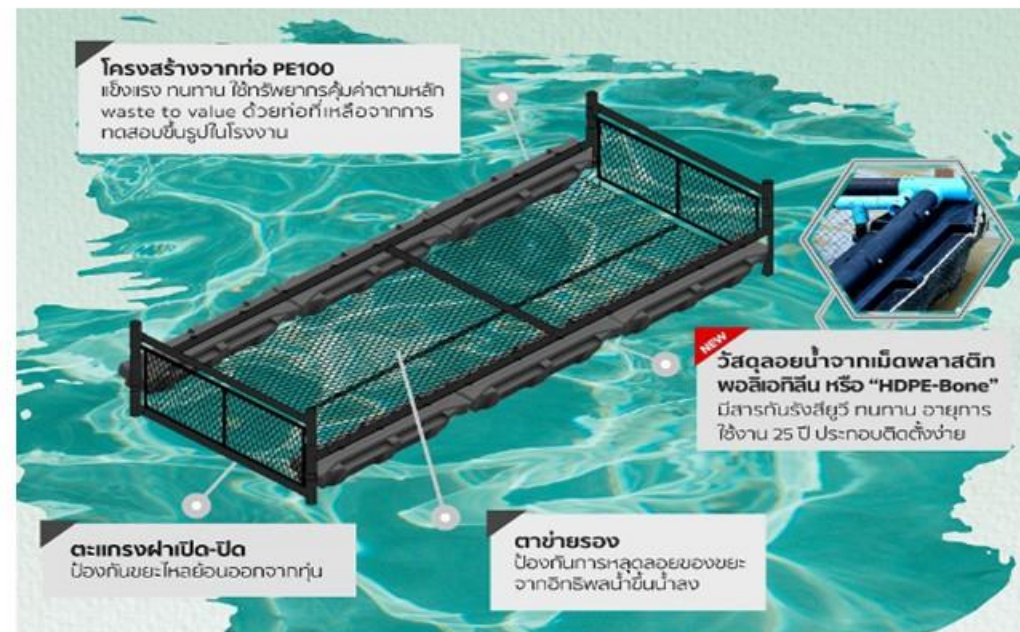
1. ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการจัดการขยะในครัวเรือน
2. ชุมชนมีการคัดแยกขยะแต่ละประเภท
3. จัดการขยะโดยวิธีดีดรีชีเคิล
4. ท้องถิ่นจัดการขยะอย่างถูกวิธี

จุดคัดแยกขยะของชุมชน

จุดวางท่อนขยะชุมชน

ขยะจากธรรมชาติ
ที่ไหลมาตามกระแสน้ำ
จัดจุดทำท่อนขยะลอยน้ำ

ขยะจากครัวเรือน

การพัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพเกษตรกร โดยสหกรณ์การเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดินปากช่อง(คทช.)จำกัด

ศูนย์การเรียนรู้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ระดับอำเภอ
หมู่ 15 ต.ปากช่อง อำเภอปากช่อง

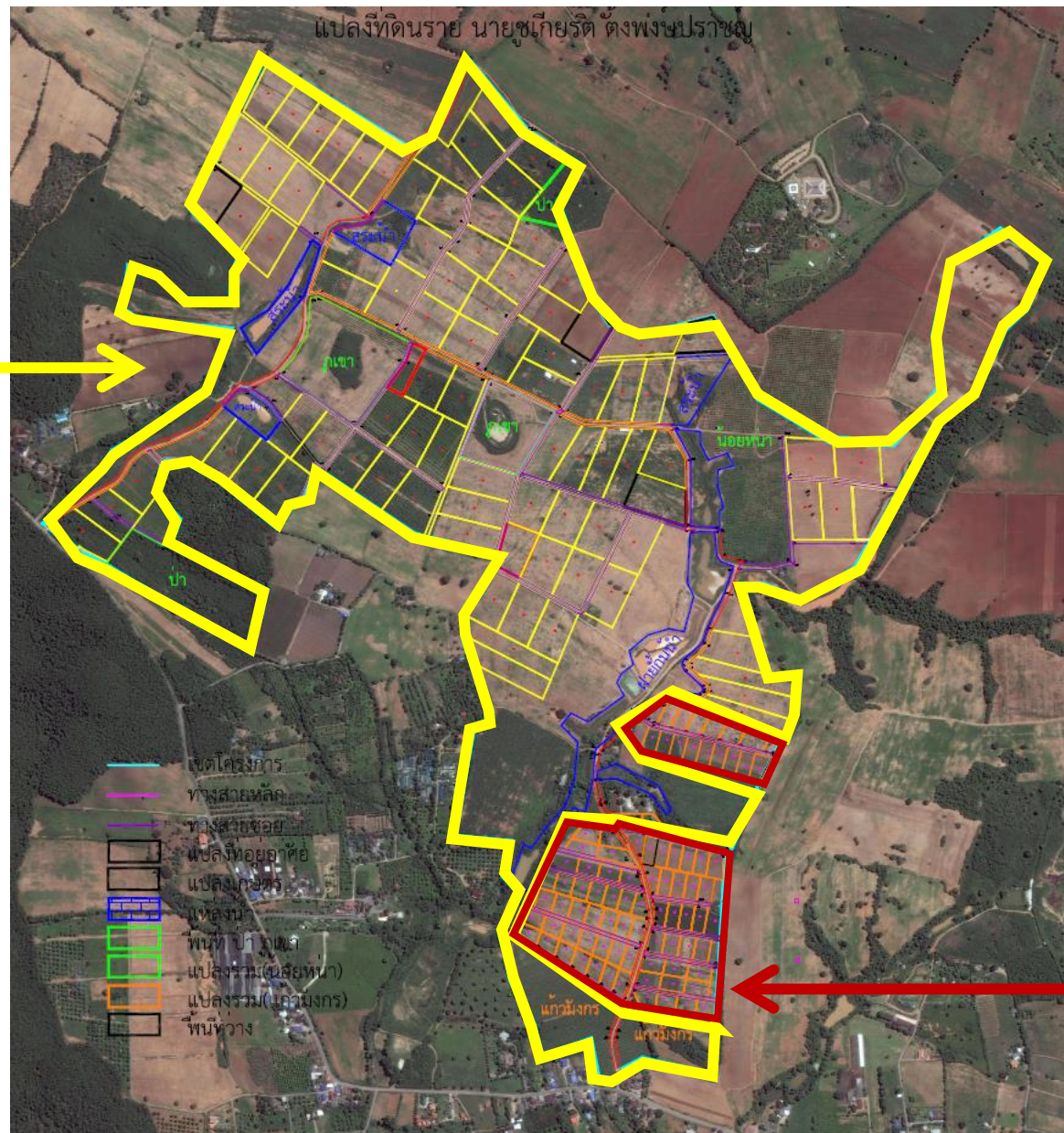
สหกรณ์การเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดินปากช่อง(คทช.)จำกัด

229 หมู่ 15 ต.ปากช่อง อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา

Agricultural Land Reform Office

คทช.ได้จัดสรรที่อยู่อาศัยและที่ทำกินให้กับเกษตรกรจำนวน 85 ราย

พื้นที่ทั้งหมด
1,024 ไร่

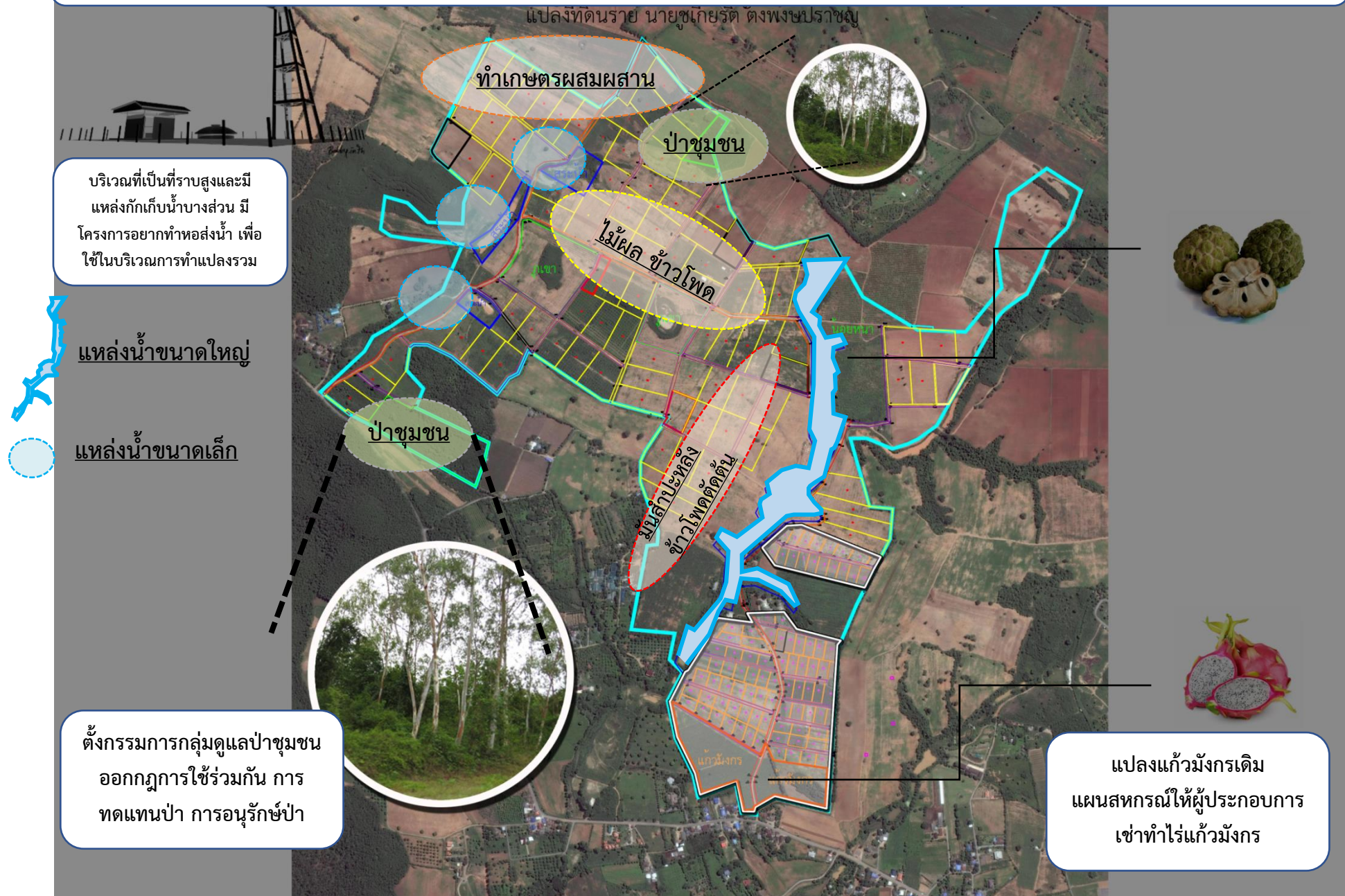

ชายจำนวน 44 คน
หญิงจำนวน 41 คน

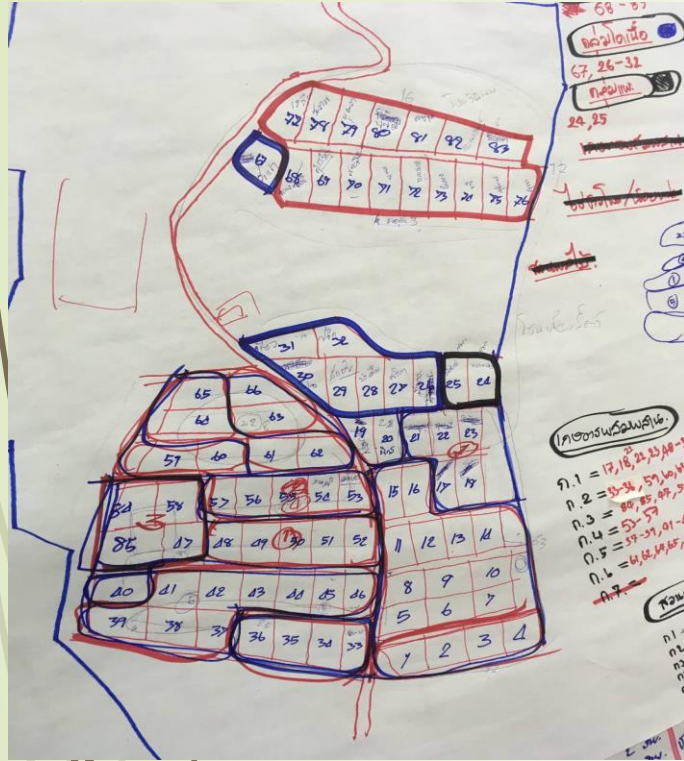
แบ่งเป็น
ที่อยู่อาศัย 1 ไร่
ที่ดินทำกิน 5 ไร่

พื้นที่อยู่อาศัย

แผนการจัดการพื้นที่แปลงรวม/ที่ทำกิน

การจัดผังที่อยู่อาศัย แบ่งตามกลุ่มอาชีพ / เครือญาติ และการออกแบบบ้าน โดยการสนับสนุนจาก พอช.

รายชื่อ	จำนวน ครัวเรือน	ผู้อยู่ อาศัย	ลักษณะบ้าน	อาชีพเดิม	อาชีพที่จัดทำ ในที่ดินใหม่
1 นันทิยา วงศ์	2	2	✓	รับจ้าง 1 คน	ทำเกษตร 2 คน
2 นันทิยา วงศ์	3	4	✓	รับจ้าง 1 คน	ทำเกษตร 3 คน
3 นันทิยา	6	2	✓	รับจ้าง 1 คน	ทำเกษตร 1 คน
4 นันทิยา	3	2	✓	รับจ้าง 1 คน	ทำเกษตร 1 คน
5 นันทิยา	3	5	✓	รับจ้าง 1 คน	ทำเกษตร 1 คน
6 นันทิยา	3	2	✓	รับจ้าง 1 คน	ทำเกษตร 1 คน
7 นันทิยา	3	2	✓	รับจ้าง 1 คน	ทำเกษตร 1 คน
8 นันทิยา	3	2	✓	รับจ้าง 1 คน	ทำเกษตร 1 คน
9 นันทิยา	3	2	✓	รับจ้าง 1 คน	ทำเกษตร 1 คน
10 นันทิยา	3	2	✓	รับจ้าง 1 คน	ทำเกษตร 1 คน
11 นันทิยา	3	2	✓	รับจ้าง 1 คน	ทำเกษตร 1 คน
12 นันทิยา	3	2	✓	รับจ้าง 1 คน	ทำเกษตร 1 คน
13 นันทิยา	3	2	✓	รับจ้าง 1 คน	ทำเกษตร 1 คน
14 นันทิยา	3	2	✓	รับจ้าง 1 คน	ทำเกษตร 1 คน
15 นันทิยา	3	2	✓	รับจ้าง 1 คน	ทำเกษตร 1 คน
16 นันทิยา	3	2	✓	รับจ้าง 1 คน	ทำเกษตร 1 คน
17 นันทิยา	3	2	✓	รับจ้าง 1 คน	ทำเกษตร 1 คน
18 นันทิยา	3	2	✓	รับจ้าง 1 คน	ทำเกษตร 1 คน
19 นันทิยา	3	2	✓	รับจ้าง 1 คน	ทำเกษตร 1 คน
20 นันทิยา	3	2	✓	รับจ้าง 1 คน	ทำเกษตร 1 คน
21 นันทิยา	3	2	✓	รับจ้าง 1 คน	ทำเกษตร 1 คน
22 นันทิยา	3	2	✓	รับจ้าง 1 คน	ทำเกษตร 1 คน
23 นันทิยา	3	2	✓	รับจ้าง 1 คน	ทำเกษตร 1 คน
24 นันทิยา	3	2	✓	รับจ้าง 1 คน	ทำเกษตร 1 คน

การส่งเสริมให้ปลูกผักกินเองเพื่อลดรายจ่าย เหลือจากกินก็ขายเพิ่มรายได้ (ปลูก พืช ผัก ปลอดสาร)

สร้างมาตรฐาน ยกกระดับ สินค้า ดำเนินการขอรับรอง คุณภาพ
พืช ผัก เพื่อเพิ่มมูลค่า

มีการสร้างเทคโนโลยี ในการเกษตร ใช้เอง แก้ปัญหาด้านแรงงาน

ลดเวลา ลดแรงงาน ลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต เก็บข้อมูล การทำการเกษตรแม่นยำ

ประกาศผลรางวัลการประกวด โครงการ Green impact คลินิก...พลิกประเทศ

การประกวดโครงการเพื่อสังคม

ชนะเลิศ

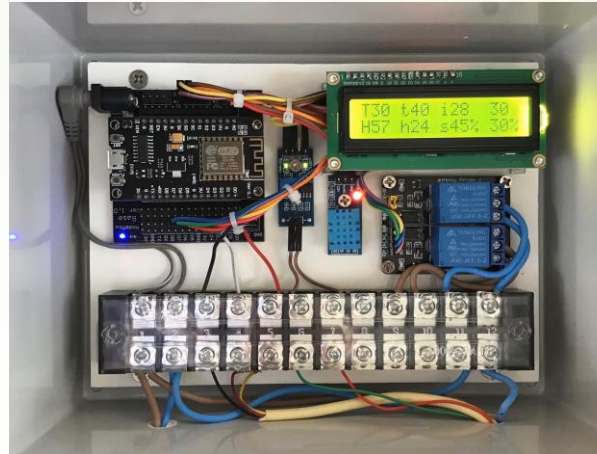
Smart Farm lot นวัตกรรมที่เกษตรกรสร้างใช้เองได้
คุณนิรันดร์ สมพงษ์
สหกรณ์การเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดินปากช่อง

รองชนะเลิศ อันดับ 1

1) PET Strapping band
บริษัท ไฮซ์ คิว แพค อินดัสตรี จำกัด
2) ระบบบำบัดน้ำเสีย (แกลิ่งน้ำ) พร้อมเอ็นไซม์
บริษัท สโตดิยะ จำกัด

รองชนะเลิศ อันดับ 2

"โอกาส" จัดหางานให้ผู้พิการ
Khun Samira Mee Thancharoenkit

นายนิรันดร์ กล่าวทิ้งท้ายว่า ประโยชน์จากการผลิตเทคโนโลยีนี้ขึ้นมา มี 3 ข้อ ได้แก่ 1. แก้ปัญหาระบบน้ำ สามารถช่วยประหยัดเวลาในการรดน้ำ ผู้สูงอายุก็สามารถใช้งานได้ 2. ลดต้นทุน ลดแรงงาน เพิ่มผลผลิต และ 3. เป็นนวัตกรรมที่สามารถดึงดูดให้เด็กรุ่นใหม่ กลับมาสนใจทำเกษตร ใช้เทคโนโลยีมาปรับปรุงระบบการเกษตรในแปลง และช่วยติดตามการทำเกษตรกรรมได้อีกด้วยการนำเทคโนโลยีมาใช้ในแปลง ของนายนิรันดร์ สมพงษ์ ถือเป็นการก้าวไกลของการพัฒนาการเกษตรกรรม โดยเปิดเป็นศูนย์เรียนรู้ให้กับเกษตรกรและผู้สนใจเข้ามาศึกษาและนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ของตนเอง สามารถพึ่งพาตนเองได้ มีความสุขในการทำอาชีพเกษตรกร สร้างความยั่งยืนในชีวิตต่อไป

Smart Farm iot

นวัตกรรมเกษตรอัจฉริยะ Thailand 4.0

ลดต้นทุน

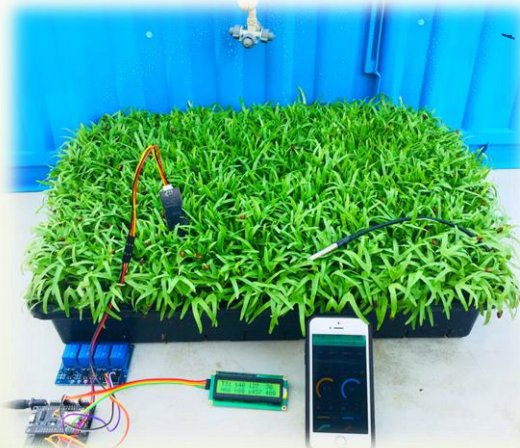
ลดเวลา

ลดแรงงาน

เพิ่มผลผลิต

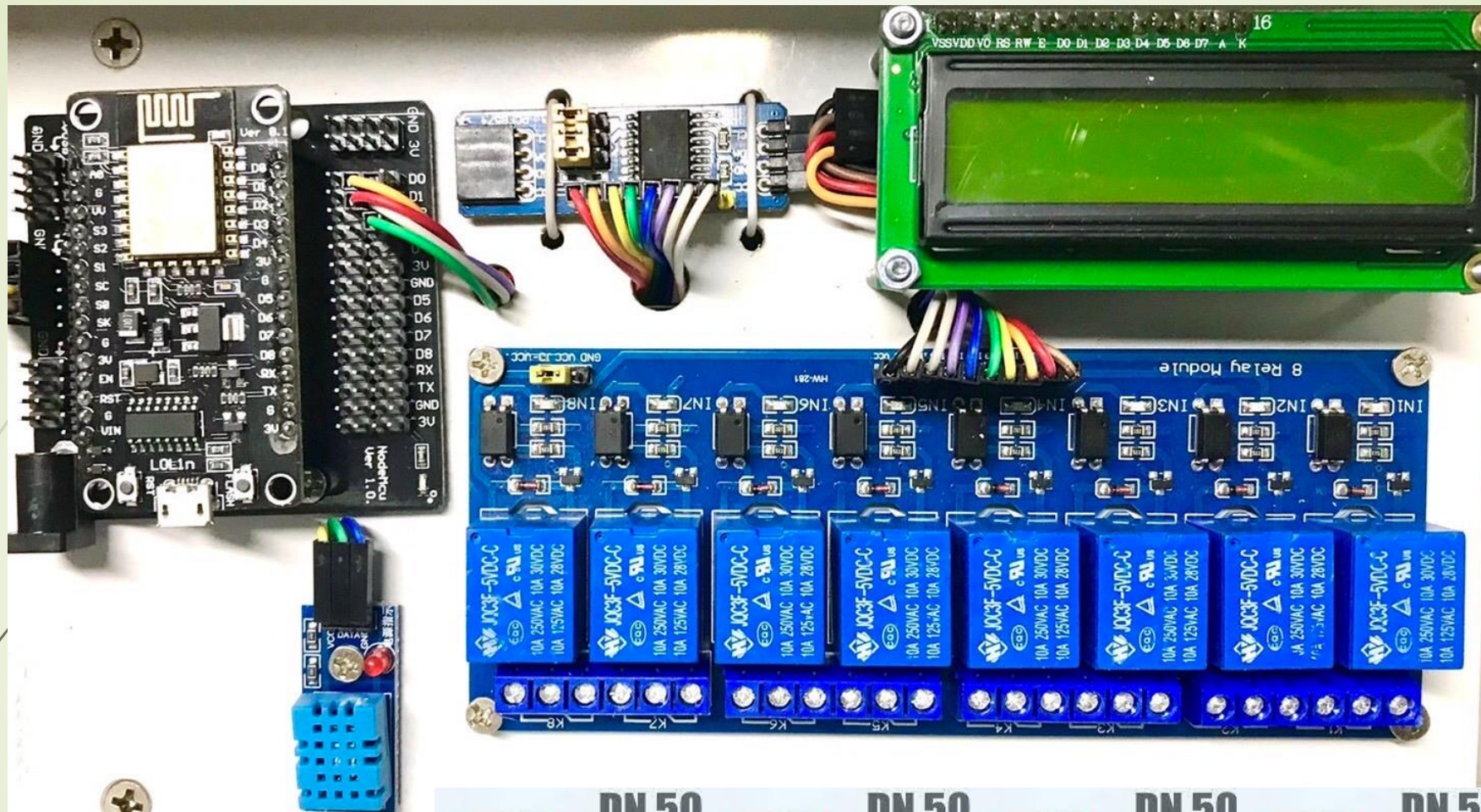
ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น ด้วยงบประมาณ หลักล้านบาท

ระบบง่าย เรียนรู้ได้เร็ว ถ่ายทอดความรู้ฟรี
เรียนรู้ ประกอบติดตั้ง ได้ด้วยตนเอง
อุปกรณ์ราคาถูก หาได้ง่าย ตามตลาดทั่วไป
เป็นการทำเกษตร ยุคใหม่ที่สบายขึ้น
ดึงดูดให้เด็กรุ่นใหม่กลับมาทำเกษตรเพิ่มขึ้น

ระบบน้ำ และ การจัดการน้ำในการทำเกษตร จาก พอช.(งบสาขา)
จัดทำระบบน้ำทางการเกษตรแนวใหม่ ลดต้นทุนน้ำลง 500% แก้ปัญหาด้านภูมินิเวศ

เส้นทางสู่การขับเคลื่อน... “ป่าชุมชน” อย่างยั่งยืน

‘ป่าชุมชนและผายมีชีวิต’ เป็นอีกโครงการหนึ่งที่ พอช.และหน่วยงานภาคีเครือข่ายกำลังร่วมกันขับเคลื่อน เพื่อจะดำเนินการสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาส่งเสริมบทบาทของชุมชนและเครือข่าย ในการดูแล ปกป้อง พึ่งพาอาศัยและมีการใช้ประโยชน์จากฐานทรัพยากรป่าชุมชนร่วมกันอย่างยั่งยืน !!

พอช./ 8 หน่วยงานภาคี พอช.-สสส.-กรมป่าไม้-กรมทรัพยากรทาง
ทะเลฯ- RECOFTC Thailand-มูลนิธิเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน-มูลนิธิ
ชุมชนไท-มูลนิธิสืบนาคะเสถียร ร่วมลงนามบันทึกความร่วมมือจัดการ
ป่าชุมชน-ฝายมีชีวิต

- มีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
- ชุมชนมีอาชีพ-มีรายได้-ลดโลกร้อน
- นำร่องขับเคลื่อนป่าชุมชนทั่วประเทศปีแรก 15 แห่ง

โครงการส่งเสริม ป่าชุมชนและฝายมีชีวิต

การพัฒนาป่าชุมชนที่มีการจัดแจ้งจัดตั้ง
ตามพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. 2562

ให้เกิดการบูรณาการเชื่อมโยง

สนับสนุนการบริหารจัดการป่าชุมชนเพื่อให้เกิดรายได้
การพัฒนาคุณภาพชีวิตในพื้นที่ชุมชนที่รักษาป่าชุมชน

และการสร้างความรู้ความเข้าใจ

พัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายในด้านสิทธิชุมชน

ในการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน

ตาม พ.ร.บ.ป่าชุมชน และสิทธิของชุมชนตามรัฐธรรมนูญ

ชุมชนต้นแบบ 15 พื้นที่

ที่มีการจัดทำข้อมูลประเมินสถานะทุนและศักยภาพ ความพร้อมของพื้นที่ป่า พร้อมการขยายผลขับเคลื่อนงานใน 4 มิติ

- กลไกทางด้านสังคม ผ่านคณะกรรมการระดับต่างๆ
- การสร้างเศรษฐกิจจากการบริหารจัดการทรัพยากรป่าชุมชน เพื่อสร้างรายได้จากท่องเที่ยว สมุนไพร เรือรบเพาะชำ 8 จุด
- ด้านสิ่งแวดล้อม ทั้งในเรื่องการฟื้นฟู/ฝ่ายชะลอน้ำ/แนวกันไฟ การเสริมสร้างความอุดมสมบูรณ์ ด้วยการปลูกป่า 2,400 ไร่ รวมถึงการพัฒนาพื้นที่ที่รองรับต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ของสิ่งแวดล้อมโลก
- การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ทั้งในระดับชุมชน จังหวัด ภาคและระดับประเทศ

“การสร้างแนวทางการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนของโครงการนี้ พอช. เป็นส่วนสนับสนุนเชื่อมต่อการทำงานของชุมชนกับหน่วยงานต่างๆ รวมทั้งงานด้านวิชาการ และเครือข่ายความร่วมมือ ที่จะเข้ามาช่วยหนุนเสริมเพื่อที่จะช่วยทำให้เห็นคุณค่าของโครงการ เช่น SIA SROI หรือการเชื่อมโยงไปถึง SDG และการตอบโจทย์เป้าหมายพันธกิจของแต่ละองค์กร ซึ่งเรามุ่งหวังว่า การหนุนเสริมในรูปแบบต่างๆนี้ จะสามารถช่วยให้ทั้งหน่วยงานองค์กรต่างๆ และชุมชนสามารถเกิดรูปแบบการทำงานร่วมกันได้อย่างยั่งยืน”

“เราไม่อยากเห็นโครงการที่มาทำกิจกรรมปลูกป่าเพียงครั้งเดียวแล้วก็หายไป แต่จะปลูกป่าอย่างไรให้ยั่งยืน”

“ดำเลื้อ”

หมู่บ้านสร้างป่า
ชวนมาพัก ให้รักแม่น้ำ
ท่องเที่ยวฟื้นสร้างเพื่อรักษาป่าชุมชน

รู้จักกับวิสาหกิจชุมชนบ้านด้าเสือ

ชุมชนบ้านด้าเสือ ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ 3 ตำบลแก่งกระจาน อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี เกิดขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2487 เดิมสภาพบริเวณชุมชนเป็นป่าดงดิบที่มีความอุดมสมบูรณ์ มีสัตว์ป่านานาชนิดอาศัยอยู่ ต่อมาชาวบ้านเริ่มเห็นว่าพื้นที่แถบนี้มีความอุดมสมบูรณ์และสามารถเพาะปลูกได้ดีก็เริ่มถางป่าส่วนหนึ่งเพื่อใช้เป็นพื้นที่ในการทำเกษตรและเป็นที่อยู่อาศัย สัตว์ป่าก็เริ่มหลบเข้าไปอยู่ในป่าลึก ส่วนเรื่องของชื่อหมู่บ้านด้าเสือนั้น เกิดขึ้นจากมีชาวบ้านไปพบร่องรอยของเสืออาศัยอยู่ในถ้ำแถบนั้น จึงกลายมาเป็นชื่อหมู่บ้านจนถึงปัจจุบัน และ ประชากรทั้งสิ้นจำนวน 606 คน แบ่งเป็น ชาย จำนวน 307 คน หญิง จำนวน 299 คน

ชุมชนมีความโดดเด่น คือเป็นหมู่บ้านที่อยู่ท่ามกลางภูเขาที่มีความอุดมสมบูรณ์ของผืนป่าและแม่น้ำเพชรบุรี จากความสมบูรณ์ของพื้นที่ชาวบ้านจึงทำเกษตร ทำไร่ทำสวน เป็นอาชีพหลัก ปลูกพืช ผักผลไม้ ที่มีชื่อเสียง คือ ทุเรียนบ้านด้าเสือ เงาะ มังคุด และมีผลิตภัณฑ์ชุมชน เช่น ทองม้วนน้ำตาลโตนด เป็นต้น มีแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรอินทรีย์

เมื่อปี พ.ศ. 2553 ด้วยการแนะนำส่งเสริมของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ชาวบ้านร่วมมือกันจัดตั้งธนาคารต้นไม้โดยสมาชิกชุมชนช่วยกันปลูกไม้เศรษฐกิจและไม้ป่าหายากเพื่อรักษาระบบนิเวศ ซึ่งโครงการธนาคารต้นไม้ กลายเป็นเอกลักษณ์ชุมชนที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาสัมผัสบรรยากาศ มีกิจกรรมต่างๆ ไว้ต้อนรับนักท่องเที่ยวผู้มาเยือนได้ทำกิจกรรม จึงเป็นจุดเริ่มของการจัดการท่องเที่ยวแบบบ้านพักโฮมสเตย์ พายเรือยางตามลำน้ำเพชรบุรี ปลูกป่า ยิงหนังสติ๊กเมล็ดพันธุ์ไม้สู่ป่าชุมชน

เมื่อปี พ.ศ. 2566 ตลาดริมน้ำจามจุรีเป็นตลาดที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ด้านอาหารพื้นถิ่น และงานฝีมือแบบดั้งเดิม เป็นจุดศูนย์รวมให้ชาวบ้านได้นำเสนอวิถีชีวิต และนำผลิตภัณฑ์ของชุมชนมาจำหน่าย นอกจากนี้ตลาดยังกระตุ้นให้เกิดการสร้างรายได้เข้ามาในชุมชนเพิ่มมากขึ้น

**ชุมชนบ้านด้าเสือ จังหวัดเพชรบุรี
เชื่อว่าความสุขคือความอุดมสมบูรณ์
ของต้นไม้ ไม่ใช่เพียงเงินทอง**

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ธนาคารต้นไม้

จุดตั้งแคมป์ริมแม่น้ำเพชรบุรี

ตลาดคาร์บอนต่ำ

ต้นจามจุรีที่มีการมีการคำนวณปริมาณการกักเก็บคาร์บอน

จามจุรีบ้านท่าเสือ
LESS : ปริมาณกักเก็บคาร์บอน
38.12 ตันคาร์บอน
มูลค่าต้นไม้ : 31,393.50 บาท

การบริการรถของชุมชนนำคณะนักท่องเที่ยวไปทำกิจกรรม
ปลูกป่า เพื่อลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนได้ออกไซด์

การใช้บรรจุภัณฑ์จากวัสดุย่อยสลายมาจัดทำอาหารว่างบริการ
นักท่องเที่ยว

โครงการ Carbon Credit เพื่อชุมชนที่ยั่งยืน

โครงการ Carbon Credit เพื่อชุมชนที่ยั่งยืน

ที่ตั้งโครงการ บ้านท่าเสือ อ.แก่งกระจาน จ.เพชรบุรี หมู่ชนกเค้าแมว

Executive Summary

หมู่ชนกเค้าแมว เล็งเห็นความสำคัญเรื่องการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและการเปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจสังคมคาร์บอนต่ำ จึงได้ดำเนินการจัดทำ **“โครงการคาร์บอนเครดิต (Carbon Credit) เพื่อชุมชนที่ยั่งยืน”** ซึ่งจะเป็นหนึ่งในโครงการที่จะช่วยให้ประเทศไทยปรับตัวได้ในยุค **Global Boiling** และเป็นการ **Creating Shared Value** ที่จะช่วยยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนอย่างยั่งยืน

การดำเนินโครงการเริ่มต้นจากแนวคิดของ หมู่ชนกเค้าแมว ร่วมกันคิด และค้นหาพื้นที่ที่มีศักยภาพทางด้านชุมชนและพื้นที่ พบว่า **ชุมชนบ้านบ้านท่าเสือ อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี เป็นชุมชนที่มีศักยภาพและมีผู้นำที่เข้มแข็ง และมีพื้นที่ป่าชุมชนที่ได้รับการรับรองทางกฎหมายตาม พรบ ป่าชุมชน (2562) และใช้ประโยชน์เพื่อการแบ่งปันคาร์บอนเครดิตได้** ตามระเบียบคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชนว่าด้วยการปกครอง ดูแลบำรุงรักษา ใช้ประโยชน์จากไม้ และใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าชุมชน พ.ศ. 2566 ส่วนที่ 3 การใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าชุมชนเพื่อการแบ่งปันคาร์บอนเครดิต (ออกตาม มาตรา 18)

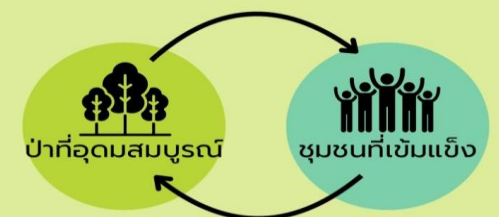
โครงการการอนุรักษ์ป่าเพื่อแบ่งปันคาร์บอนเครดิต เป็นโครงการระยะยาว ใช้เวลานานกว่าจะได้มีการได้รับการแบ่งปันคาร์บอนเครดิต เพื่อให้เกิดความยั่งยืนของชุมชน จำเป็นที่ต้องมีรายได้จากทางอื่นมารองรับ **การออกแบบโครงการร่วมกันระหว่างหมู่ชนกเค้าแมว ชาวบ้านในชุมชนและการทำงานร่วมกับพันธมิตร ทำให้ชุมชนมีรายได้ที่ยั่งยืน** โดยมีรายได้ระยะสั้นจากการมีโรงเรือนปลูกผักและเพาะกล้าไม้ และมีรายได้ระยะกลางจากการส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนเชิงอนุรักษ์ และขณะเดียวกันยังทำเรื่องการอนุรักษ์ป่าควบคู่ไปด้วย

การดำเนินการอนุรักษ์ป่า เริ่มต้นจากการสร้างฝายชะลอน้ำ การปลูกป่าเพิ่มเติม และให้หาภาคเอกชนมาสนับสนุน โดยการออกแบบการอนุรักษ์ป่ามีการจัดการระบบน้ำให้ป่าและการติดตามอนุรักษ์ควบคู่ไปด้วย เพื่อบำรุงรักษาป่าชุมชนพื้นที่ป่าที่อุดมสมบูรณ์จากความชุ่มชื้นจากระบบการจัดการน้ำและมีการติดตามความต่อเนื่องตลอดโครงการ หมู่ชนกเค้าแมวมั่นใจว่า **โครงการนี้เป็นโครงการต้นแบบ (Sandbox) ของการอนุรักษ์ป่าควบคู่กับความยั่งยืนด้านรายได้ของชุมชนให้กับพื้นที่อื่นของประเทศไทย** ต่อไป

หัวใจสำคัญของโครงการ

- มีผู้นำที่เข้มแข็ง
- ชุมชนมีส่วนร่วม
- พื้นที่มีแหล่งน้ำธรรมชาติ
- มีพื้นที่ขึ้นทะเบียนป่าชุมชน

เป้าหมายหลักของโครงการ

สรุปโครงการ

จากแนวคิด
หมู่บ้านเก่าแมว

+

ความร่วมมือกับ
ชุมชนบ้านท่าเสือ

>>

ผังโครงการที่สะท้อน
ความต้องการชุมชน

ผ่านกิจกรรม
วปอ. 66
หมู่บ้านเก่าแมว

ผ่าน
ความร่วมมือ
กับพันธมิตร

สู่ความสำเร็จที่เป็นรูปธรรม

โรงเรียนปลูกผัก

ตลาดน้ำจามจุรี

ฝาย

สู่อนาคตที่ยั่งยืน

ป่าที่สมบูรณ์

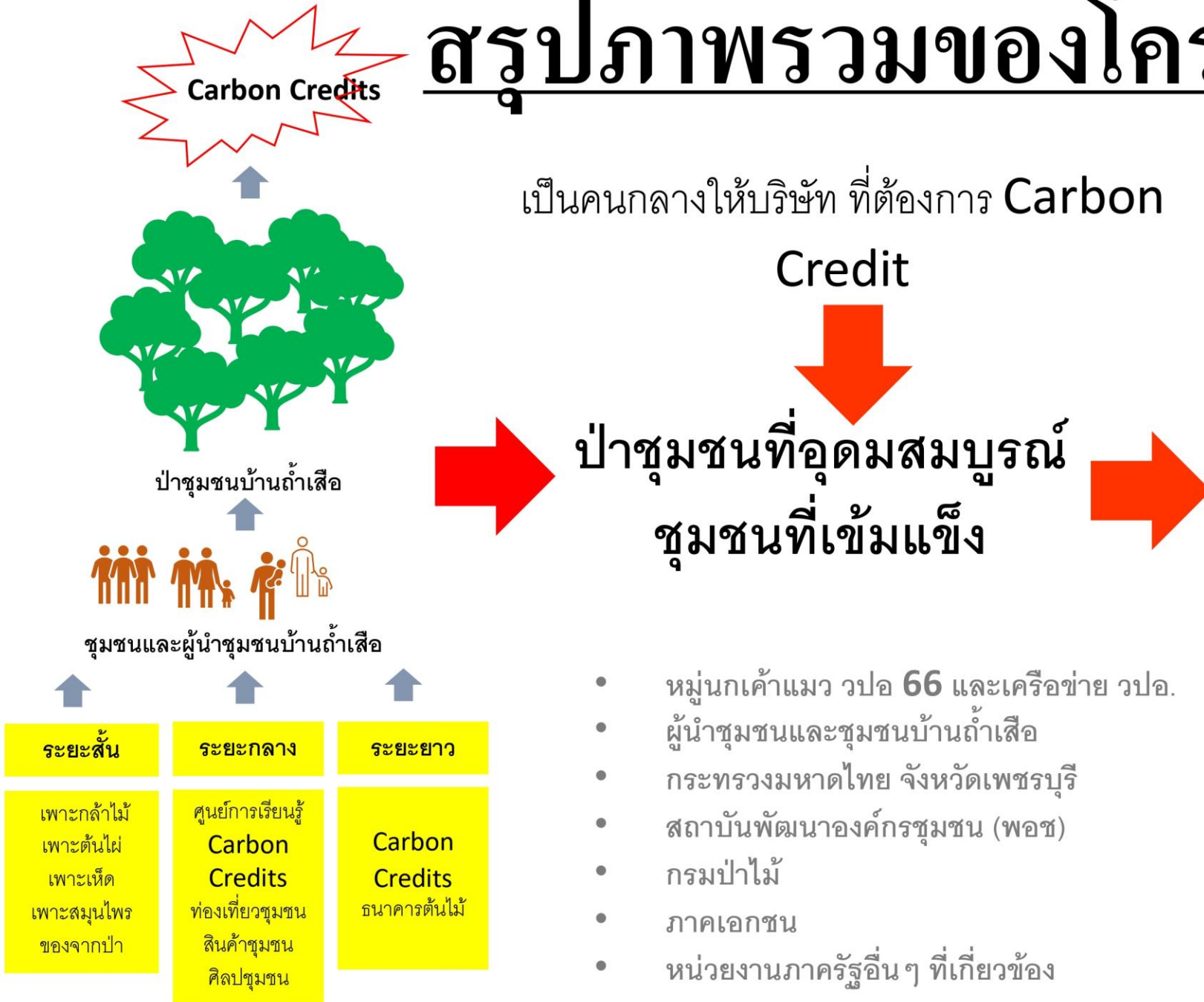
ชุมชนที่เข้มแข็ง
มีรายได้ที่ยั่งยืน

วีดิทัศน์โครงการ

SCAN ME

สรุปภาพรวมของโครงการ

รายได้จากท่องเที่ยวชุมชน
แบบ Carbon Neutral

รายได้จาก
Carbon Credits
ที่ยั่งยืน

สามารถนำไปขยายผล
ในพื้นที่อื่นๆ
ตบโจทย์ Net Zero ของไทย

แนวคิดยกระดับการท่องเที่ยว “บ้านดำเสือ” สู่สถานที่พักฟื้นร่างกายและจิตใจด้วยธรรมชาติ

เส้นทางเดินป่า ศึกษาธรรมชาติ

สร้างกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หรือ
เชิงเกษตรที่ชุมชนสามารถถ่ายทอด
ความสำคัญและภูมิปัญญาการอนุรักษ์พื้น
ป่าสู่นักท่องเที่ยวที่มาเยือนพร้อมยังสามารถ
เชื่อมโยงไปเรื่องธนาคารต้นไม้ได้อีกด้วย

จุดเช็คอินใหม่ แห่งแก่งกระจาน

บนผืนป่าชุมชนที่ยังคงเหลือที่ว่างให้แต่ง
แต้มสีสันด้วยไม้ดอกนานาพันธุ์เป็นอีกหนึ่ง
แนวคิดที่ชุมชนจะสามารถฟื้นสร้างพื้นที่ที่มี
อยู่ให้มีมูลค่าทางเศรษฐกิจโดยสร้างเป็น
“ภูเขาแต้มสี” จุดเช็คอินสำหรับนักท่องเที่ยว
แห่งใหม่ในโซนแก่งกระจาน

แกลมปัง อาบป่า นอนพักฟื้น ๆ ชอปปิ้งริมน้ำ

กระแสดนทางเดินเที่ยวที่เน้นประสบการณ์
ใกล้ชิดธรรมชาติเป็นโอกาสให้ชุมชนได้เตรียม
บริการรองรับนักท่องเที่ยวสายธรรมชาติที่
กำลังเพิ่มขึ้นโดยการสร้างสถานที่พักผ่อนที่
สะดวกสบายท่ามกลางธรรมชาติ ยกกระดับจาก
จุดตั้งแคมป์เป็น Glamping เชื่อมโยงกับตลาด
นัดสินค้าชุมชนแบบคาร์บอนต่ำที่ตลาดน้ำจามจุรี

การพัฒนาชุมชนผ่าน 3 กระบวนการ

“เสริม พื้น สร้าง”

เสริม

- เสริมสร้างภาพลักษณ์แบรนด์ชุมชนสู่การเป็น หมู่บ้านสร้างป่าท่องเที่ยวพื้นสร้างป่าชุมชน
- เสริมทักษะและยกระดับศักยภาพการบริหารจัดการ
- เสริมมาตรฐานการบริการ

พื้น

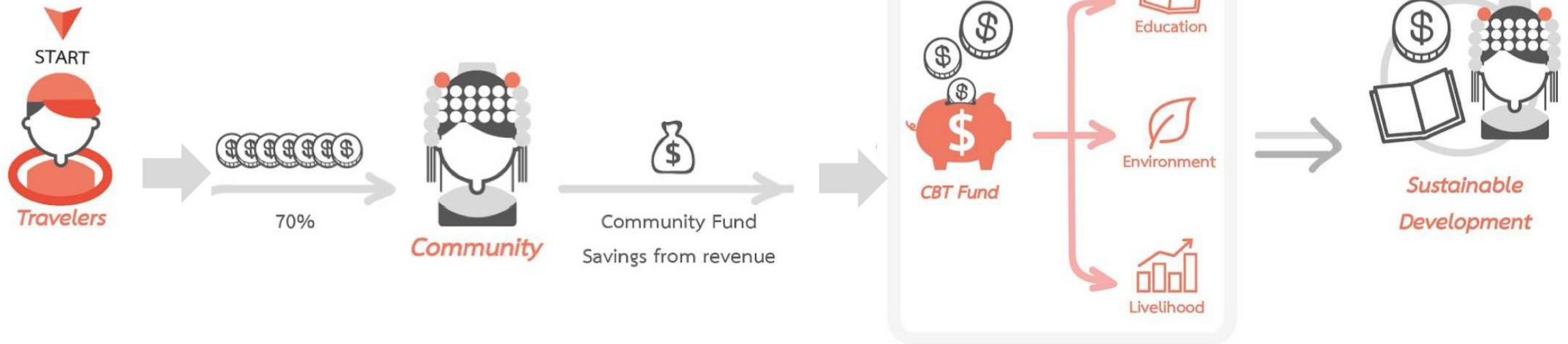
- พื้นฟูระบบโครงสร้างพื้นฐานของชุมชน
- ปรับปรุงภูมิทัศน์ สิ่งอำนวยความสะดวก
- เพิ่มระบบจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

สร้าง

- สร้างเส้นทางเดินป่า/ ภูเขาแต่มสี่ / แกลมปังชุมชน
- สร้างโมเดลธุรกิจเพื่อสังคม
- สร้างระบบการจัดการแบบร่วมบริหารโดย Local Alike

ตัวอย่าง

รูปแบบธุรกิจเพื่อสังคม

พอช. - CODI

ผลที่คาดว่าจะได้รับจาก โครงการฯ ในแต่ละด้าน

Human

- เพิ่มคนในชุมชนที่มีทักษะการจัดการการท่องเที่ยวเชิงฟื้นฟู
- มีผู้นำชุมชนรุ่นถัดไปที่มีทักษะการเป็นผู้ประกอบการเพิ่มขึ้น
- มีผู้จัดการหมู่บ้านเป็นผู้รับผิดชอบการจัดการธุรกิจด้านการท่องเที่ยวของชุมชนที่ผ่านการฝึกฝน

Knowledge

- ได้รับองค์ความรู้ด้านการทำการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์ป่าอย่างยั่งยืน
- ได้ระบบการจัดการและมาตรฐานการด้านการท่องเที่ยวทั้งในบริการที่มีอยู่เดิมและบริการที่สร้างใหม่

Natural

- ลดปริมาณขยะในชุมชน
- จัดตั้งเขตอนุรักษ์พืชและสร้างเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- เพิ่มพื้นที่ป่าชุมชนจากการทำท่องเที่ยว

Financial

- มีรายได้จากการท่องเที่ยวที่พัฒนาใหม่โครงการฯ
- มีกองทุนการจัดการเพื่อสวัสดิการคนในชุมชนและพัฒนาป่ายั่งยืน
- เข้าสู่กระบวนการการเป็นวิสาหกิจเพื่อสังคม

Cultural

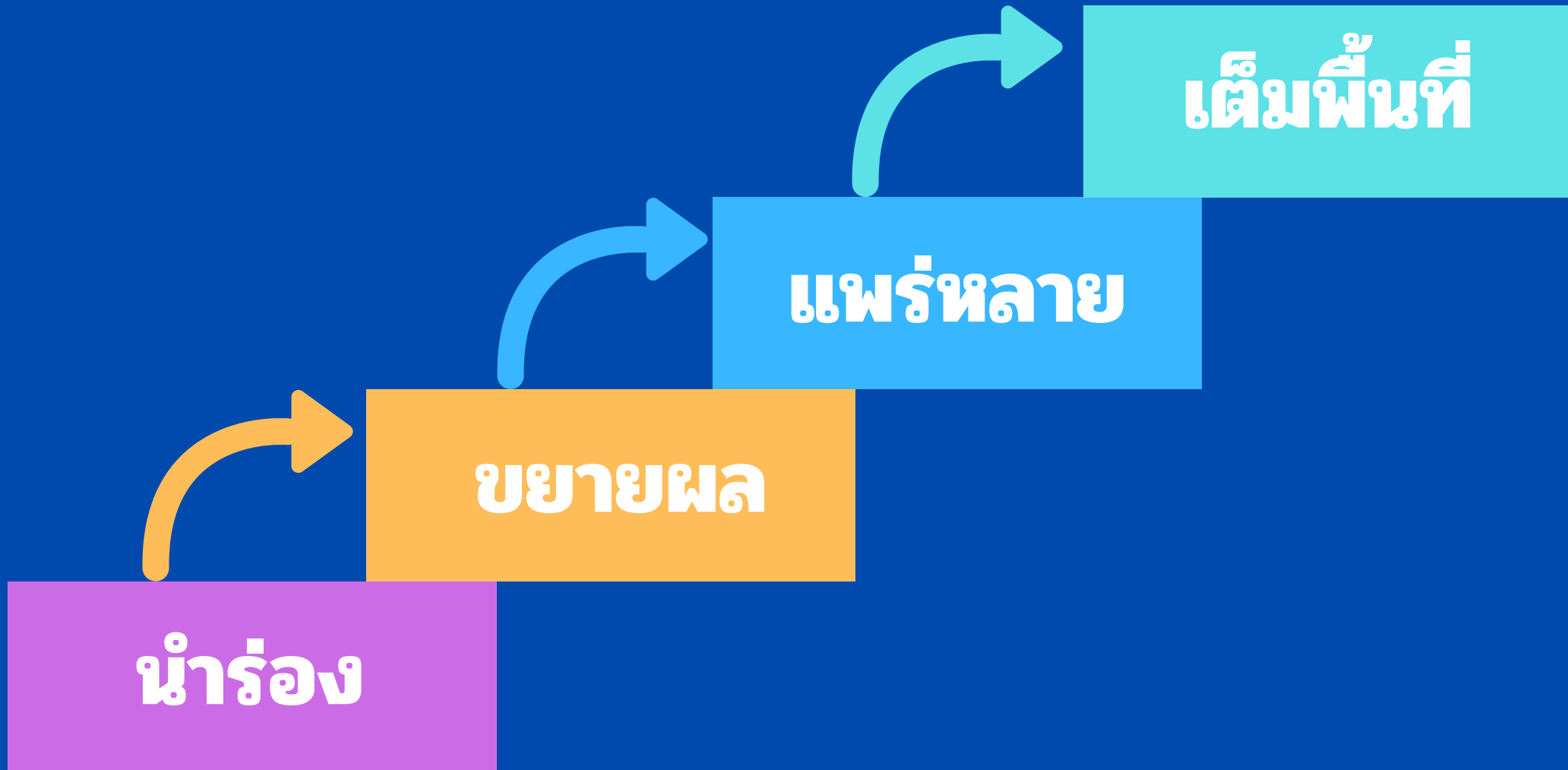
- มีกระบวนการอนุรักษ์และสืบสานวิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชนสู่คนรุ่นถัดไป
- มีกิจกรรมท่องเที่ยวและเทศกาลที่เน้นการอนุรักษ์วิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชน
- สร้างกิจกรรมฟื้นฟูและดูแลสถานที่สำคัญทางวัฒนธรรมให้คงอยู่ต่อไป

ความท้าทายและประเด็นชวนคิด

ความท้าทาย : How to scale up งานพัฒนาชุมชน

ประเด็นชวนคิด

- จากกรณีตัวอย่างที่ชุมชนได้เริ่มคิด เริ่มทำ (นำร่อง) ตอบโจทย์กระบวนการ Decarbonization หรือไม่ จะขยายผลและเชื่อมโยงให้เห็นบทบาทของชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการสร้างสังคมลดการปลดปล่อยคาร์บอน (Decarbonization) ได้อย่างไร
- แนวทาง/เครื่องมือ/แพลตฟอร์มที่มีการพัฒนาขึ้น และพร้อมใช้ จะส่งต่อ/ถ่ายทอดให้ชุมชนได้เข้าถึง และใช้ประโยชน์ได้อย่างไร
- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาควิชาการ เอกชน จะร่วมมือกันในการส่งเสริม สนับสนุนชุมชนในการเข้าร่วมกระบวนการ Decarbonization ให้เกิดความยั่งยืนอย่างแท้จริงได้อย่างไร

